

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

פא.

עין משפט
נר מצוה

קמא א מ"י פ"ה מהל'
מקד ממונ ה"ג ג
ס"י א סמנ עשין סו טור
ח"מ סימן רעד:
קב ג ב ג מ"י שס ס"י ב
טו"מ שס:
קנא ה ר ז מ"י פ"ב
מהלכות כלאים
הלכה ז והלכה ח והלכה ט
והלכה י סמנ לאון רפ
טו"מ שס:
קנב ח מ"י פ"ה מהל'
מקד ממונ ה"ג ג ס"י
ד סמנ עשין סו טו"מ
סימן רעד:

מוסף רש"י

שיהו מרעין בחורשין.
שיהא כל אדם מולין
בהמיות לרעות ביער של
חורו ולא יקפיד בעל
היער, משום דלא לקצירה
קלי (שורבין י.). ומה
מצוה קונה מקומה.
לקצור שם (סוטה מה).
מן הפקק. והיא הקשר
שחלל הקנה פקוק ופסוס
בה (ברכות כח.).

הכי אמר רב זב"ק דבינה (דף ו. וס) ציו"ט שני יתעסקו בו ישראל
אפילו ציו"ט שני של ר"ה כ"ש מילה דשרי ע"י נכרי איסורא דאורייתא
בשבת כדפי' בהלכות גדולות ושרי נמי ע"י ישראל ציו"ט שני
של ר"ה ומיהו אין זה ק"י דמן הדין הוה ליה למישרי לקצור מת

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בשדותיהם ומלקטין עשבים בכל מקום חוץ
מתלתן וקוטמים נטיעות בכל מקום חוץ
מגרופות של זית ומעין היוצא בתחילה בני
העיר מסתפקין ממנו ומחכין בימה של
טבריא ובלבד שלא יפרוס קלע ויעמיד את
הספינה ונפנין לאחורי הגדר ואפילו בשדה
מליאה כרכום^(א) ומהלכים בשבילי הרשות עד
שתרד רביעה שניה ומסתלקין לצידו הדרכים
מפני יתירות הדרכים והתועה בין הכרמים
מפסיג ועולה מפסיג יורד^(ב) ומת מצוה קונה
מקומו: שיהו מרעין בחורשין אמר רב פפא
אלא אמרין אלא דקה בגסה אבל דקה ברקה
וגסה בגסה לא וכל שכן גסה ברקה דלא:
ומלקטין עצים משדותיהם ילא אמרין אלא
בהזימו והיגי אבל בשאר עצים לא ואפילו
בהזימו והיגי ילא אמרין אלא במחוברין אבל
בתלושין לא ואפי' במחוברין ילא אמרין אלא
בלח אבל ביבשים לא ובלבד שלא ישרש:
ומלקטין עשבים בכל מקום חוץ משדה
תלתן למימרא דתלתן מעלו לה עשבים
ורמיניה^(ג) תלתן שעלתה עם מיני עשבים
אין מחייבין אותו לעקור אמר רב ירמיה לא
קשיא כאן לזרע כאן לזירין לזרע קשו לה
עשבים דמכחשי לה לזירין^(ד) מעלי לה דכי
קיימי ביני עשבים מירכבא איבעית אימא
יכאן לאדם כאן לבהמה דכיון דלבהמה הוא
דורעה עשבים נמי מיבעי לה ומנא ידעינן א"ר
פפא ישאריה משארי לאדם לא שאריה
משארי לבהמה: וקוטמין נטיעה בכל מקום
חוץ מגרופות של זית פ' ר' תנחום ור' בריים
משום זקן אחד יבית כביצה בקנים^(ה) ובגפנים
מן הפקק ולמעלה ושאר כל האילנות מן
אובו של אילן ולא מן חורו של אילן מן חדש
שאינו עושה פירות ולא מן ישן שהוא
עושה פירות ממקום שאינו רואה את החמה

חזין מגרופות ש' זית. פירש
בקונטרס מלא שני אגרופין
וצערין פירש מגרופים עפים
וענפי היות קרויין גרופים כמו יחור
בתאנה וחמורה בגפנים שכל אחד יש
לו שם לצדו והציד הא דאמר
בבראשית רבה ואתה קח לך מכל
מאכל אשר יאכל וזמורות לנטיעות
יחורי לתאנים גרופות ליתים:
ומעין היוצא בתחילה בני העיר
במסתפקין [בבבון]. העיר
דאמר לקמן דמתאני שהתנה יהושע
אפי' בחור' יס לתמוה הא דאמר
בפרק כל הללמים (ע"ז דף מה. וס)

המתאנה למעין מימיו מהו לנכסים ופשיט ליה מהא דאמר מים של
רבים אין נאסרים ומשני דנצבי מארעיה והשתא אכתי של רבים הם
מתאני יהושע ויש לחלק בין יוצא מאליו לנכסו בו וחסרו:

ומחכין בימה של טבריא. כל אדם וצולל שלא יפרוס קלע
נמי לכל אדם ואפי' הצעלים עמנ כדנתיא קנה שהתנו
השצטים זה עם זה אבל דהו במכמורות וצרת והיינו הצעלים
שהוא שלהם: **אין מחייבין אותו לעקור.** פירש בקונטרס שע"כ
עתיד ליטלם לפי שמפקדין את התלתן וקשה לפירושו דאין מחייבין
משמע שאין אסור בהגנתו ועוד דאם מחייבין ומתעלל לעוקרו
למה לא נחייבנו דהא איכא איסור כשמתאניש כדתנן במסכת כלאים
(פ"ה מ"ו) הרואה ירק בצרמו ואמר לכשאגיע שם אלקטנו מותרין
לכשאחזור אלקטנו והסוקן מאמץ אסור וגרלה לר"י דאין מחייבין
אותו לעקור דליכא איסורא שהרי הוא לא יזעו אלא מאליהן בלא
ומשום מקיים ככלאים ליכא כיון דקשו להו עשבים ולר"ע איצטרך
דאמר בפרק בתרא דע"ז (דף סד.) ובמכות (דף כה.) המקיים
בכלאים לוקה ולא מלקות ממש דלאו שאין בו מעשה הוא אלא
איסורא בעלמא הוא א"י אפי' לרצון איצטרך והיכא דניחא ליה

חייבוהו חכמים שלא יחשדוהו שזרעם והא דנקט שעלתה עם מיני עשבים ולא נקט תלתן שעלו עמו עשבים רבותא נקט
אפילו שמתכוין לזרע תחילה שאר זרעים והתלתן עלה מאליו אפי' לא ניחא ליה בזרעה מיהא מחמת התלתן שאסור
אין מחייבין אותו לעקור: **באן לזירין.** הוה דחון משדה תלתן לזירם דמעלו לה ואל"ת כיון דליכא איסור כלאים אמאי אסור
ללקט והאמר רב זב"ק דמו"ק (דף י.) שתקנו שיהיו מפקדין כל השדה שיש בו כלאים וי"ל דהכא דליכא שיעורא כדתנן במסכת כלאים

שיהו מרעין. בהמות בחורשין ואלא יקפיד בעל היער על כך:
ומלקטין עלים. משדה חצירו וכן עשבים^(א) למאכל בהמה: חוץ משדה
תלתן. דמעלו לה עשבים הגדילות עמה והתולשן מפסיד את התלתן.
תלתן מין (ט) קטנית ושמה פנגרי"א: וקוטמין נטיעות. מן האילן

קוטם בד לטע או להרכיב ולא יקפיד
בעל האילן: חוץ מגרופות של זית.
הקוץ זמיו לשרוף מניח שמי גרופות
מלא שני אגרופין כדאמר בהמוכר
את הספינה (ב"ב דף פ.) והן מחליפות
ומזלזלות בדין ומשם אין לקטום
נטיעה מפני שמפסיד את הגרופות:
במחילה. מחדש וכל שכן מעיינות
ישנים שהיו מימות יהושע: ומחזין.
ומטיילין חכה לזר דגים: בימה של
טבריא. ואע"פ שחלק נפתלי היתה
כולה כדאמרין לקמן [ע"ז]: שלא יפרוס
קלע. דרך לזירם לתקוע יחידות
ולעשות גדר קנים צמים להלכד שם
דגים וקורין לו צמקומינו גו"ר וצא"ר
אשכנז קורין לו וו"כ"א. (י) שלא יפרוס
קלע: מפני שמעכב ומעמיד את
הספינה: לאחורי הגדר. לקמא מפרש
לה לא נזכרה אלא לטול הימנה
ד"ה הן תלת: תוס' ד"ה
באן וכו' ההוא דחזין
במשה תלתן: עיין תשובה
פרש"י דהוא מין תלתן:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מעלו לה עשבים
דכי: (ב) רש"י ד"ה חוץ
משדה וכו' מין קטנית. כ"כ
ומתמכת ר"ה דף י' ע"ב
פרש"י דהוא מין תלתן:

גליון הש"ס

גמ' ובפנים חן הפקק
ולמעלה. עיין ב"ב דף פ
ע"ב תוס' ד"ה קטנית:
רש"י ד"ה ומלקטין עשבים
וכי' למאכל בהמה. עיין
ב"ב דף ק' ע"א עוסקות
ד"ה הן תלת: תוס' ד"ה
באן וכו' ההוא דחזין
במשה תלתן: עיין תשובה
פרש"י דהוא מין תלתן:

לעני רש"י

פנגרי"א [ענינו"ר].
חילבה (נגרנית יונית).
צמח המשמש לתבלין.
גז"ר [גור"א]. מלכות
לזנים. וכו"א [וי"א].
מלכות לזנים (בגרמנית).
טורדיליש [טורדיליש].
בבעלים קנים.

רבינו חננאל

ושיהו מרעין בחורשין. פי'
ביערים וכן תרגום יעקב
חורשא. ומלקטין עשבים
משדותיהן. לא אמרו אלא
בהזימו והיגי. פי' הזמי
סנה. היגי קוצים. וקוטמין
נטיעה בכל מקום. חוץ
מגרופות של זית. פי' ענף
של זיתים. פי' ר' תנחום
בית כביצה מותר. ושאר
כל האילנות מחובין של
אילן. פי' ענפים שבצדדין
שמחבין האילן. ולא
מחודר. עיקר לבו של
אילן. וזה שאמרו מחובין
מן השרש שאינו עושה
פירות וממקום שאינו
רואה את החמה. וזה
מפורש בתלמוד היכי דמי
מן הגזע וה"ד מן
השרשים. א"ר יוחנן כל
שרואה פני חמה וזהו
העולה מן הגזע ושראו
רואה פני חמה וזה העולה
מן השרשים.

שפול שם בעת מותו קנאו לקצורה ואין בעל השדה מעכב עליו:
דקה. בהמה דקה ציור גסה שאינה מכלה את האילנות: אבל
בפלושין. אחרי שטרם עליהן בעל השדה ותלשן אסור ליעול דדעתיה
עליהן: ישיין. דעתו עליהם לאור: אין מחייבין אותו לעקור.
העשבים ממנה משום כלאים לפי דבעל כרחו עמיד ליעולו
שמפסיד את התלתן: כאן. שהתלתן עומדת לזרע: כאן. שזרעה
לאכול הזירין טורדיליש^(א) בלע"ז: דמירכבא. מתפשטת וגודלת על העשבים
ונעשין לה סמיכה כעין דלת^(ב) של כרם: ומנא ידעינן. אם זרעה לאדם
דשייך ליה למלקט מן העשבים בתנאי יהושע: משארי. עשויים
כערובות: צוים כביצה. כשיעור גובה ביצה לרץ להניח מן הזית
מלמטה סמוך לגזע: מן הפקק ולמעלה. מותר לקטום. פקק קשר:
מחזין של אילן. מפריז כלומר מענפין הרבין ודקין: ולא מחודר.
מענפין גדולים וגסין כאילן גמור. ל"א מחובין של אילן ממתחבא
מקום שיש ענפין הרבה דהיינו באמצע גבהו ולא מחודר מלמעלה
ענף האמצעי שהוא עליון ועיקר האילן מתחבא בגאונים:
מן החדש. בד שגדל וניתוסף בשנה זו שעדיין אין עושה פרי:
ולא

חייבוהו חכמים שלא יחשדוהו שזרעם והא דנקט שעלתה עם מיני עשבים ולא נקט תלתן שעלו עמו עשבים רבותא נקט
אפילו שמתכוין לזרע תחילה שאר זרעים והתלתן עלה מאליו אפי' לא ניחא ליה בזרעה מיהא מחמת התלתן שאסור
אין מחייבין אותו לעקור: **באן לזירין.** הוה דחון משדה תלתן לזירם דמעלו לה ואל"ת כיון דליכא איסור כלאים אמאי אסור
ללקט והאמר רב זב"ק דמו"ק (דף י.) שתקנו שיהיו מפקדין כל השדה שיש בו כלאים וי"ל דהכא דליכא שיעורא כדתנן במסכת כלאים